

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 1260/2013,

20. november 2013,

Euroopa rahvastikustatistika kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 338 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 16 lõikele 4 tuleb alates 1. novembrist 2014 kvalifitseeritud häälteenamust määrata muu hulgas liikmesriikide elanike arvu alusel.
- (2) Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu annab majanduspoliitika komiteele korrapäraselt volituse hinnata riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ja kvaliteeti Eurostati koostatud rahvastikuprognoside alusel.
- (3) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 ⁽²⁾ tuleks kõikides komisjonile edastatavates liikmesriikide statistilistes andmetes, mis on jaotatud territoriaalüksuste järgi, kasutada NUTSi. Sellest tulenevalt tuleks võrreldava piirkondliku statistika esitamiseks määratleda territoriaalüksused vastavalt NUTSile.
- (4) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 175 teise lõigu kohaselt esitab komisjon

Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele iga kolme aasta järel ettekande edusammude kohta, mida on tehtud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamisel. Iga-aastased piirkondlikud andmed NUTS 3. tasandil on vajalikud nende ettekannete koostamiseks ning demograafilise arengu ja võimalike tulevaste rahvastikuprobleemide korrapäraseks seireks liidu piirkondades, sealhulgas eri liiki piirkondades, nagu näiteks piirialad, suurlinna- ja maapiirkonnad ning mägi- ja saarepiirkonnad. Kuna piirkonniti on elanikkonna vananemine vägagi erinev, nõutakse Eurostatilt korrapäraselt piirkondlike prognooside koostamist, et täiendada liidu NUTS 2 piirkondade demograafilise olukorra ülevaadet.

- (5) Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 159 koostab komisjon igal aastal aruande edusammude kohta ELi toimimise lepingu artikli 151 eesmärkide saavutamisel, sealhulgas liidu demograafilise olukorra kohta.
- (6) Komisjon toetas oma 20. oktoobri 2009. aasta teatise pealkirjaga „Solidarsus ja tervishoid: tervisealase ebavõrdsuse vähendamine Euroopa Liidus“ vanuse, soo, sotsiaal-majandusliku staatuse ja geograafilise mõõtme järgi rühmitatud teabe edasiarendamist ja kogumist ning samal alusel rühmitatud tervisealase ebavõrdsuse näitajate edasiarendamist.
- (7) Liidu säästva arengu strateegia eesmärk, mille Euroopa Ülemkogu algatas Göteborgis 2001. aastal ja mida uuendati 2006. aasta juunis, on pidevalt parandada praeguste ja tulevaste põlvkondade elukvaliteeti. Komisjoni (Eurostati) seirearuandes, mis avaldatakse iga kahe aasta järel, esitatakse objektiivne statistiline ülevaade tehtud edusammudest, tuginedes liidu säästva arengu näitajate kogumile.
- (8) Iga-aastased rahvastikustatistika andmed on riigi ja piirkondade tasandil aluseks eri poliitikavaldkondadega seotud uuringutele ja nende valdkondade määratlemisel, eelkõige sotsiaal- ja majandusküsimustes. Rahvastikustatistika on oluline suure hulga poliitiliste näitajate puhul.
- (9) Pekingi tegevusprogrammi (1995) IV peatükis sätestatud strateegiline eesmärk H.3 annab võrdlusraamistiku sooliselt eristatud andmete ja teabe kogumiseks ning levitamiseks planeerimise ja poliitika hindamise eesmärgil.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 22. oktoobri 2013. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 15. novembri 2013. aasta otsus.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1059/2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1).

- (10) Rahvastikustatistika kujutab endast olulist komponenti kogurahvaarvu hindamiseks Euroopa arvepidamise süsteemi raames. Euroopa tasandil statistika koostamisel on oluline andmeid ajakohastada ja korrigeerida.
- (11) Selleks et tagada liikmesriikide esitatavate andmete kvaliteet ja eelkõige võrreldavus ning et liidu tasandil oleks võimalik koostada usaldusväärseid ülevaateid, peaksid kasutatavad andmed põhinema samadel mõistetel ning käsitlema sama vaatluskuupäeva või -perioodi.
- (12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009⁽¹⁾ nähakse ette Euroopa rahvastikustatistika võrdlusraamistik. Eelkõige nõutakse nimetatud määruses ametialase sõltumatuse, erapooletuse, objektiivsuse, usaldusväärse, statistilise konfidentsiaalsuse ja kulutasuvuse põhimõtete järgimist.
- (13) Demograafiline teave peaks olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 862/2007⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 763/2008⁽³⁾ kohaselt kogutava teabega. Selleks tuleks teaduslikult põhjendatud ja põhjalikult dokumenteeritud statistilisi hindamismeetodeid hinnata ja nende kasutamist julgustada.
- (14) Euroopa statistika arendamisel, tegemisel ja levitamisel peaksid liikmesriikide ja Euroopa statistikaasutused ning vajaduse korral teised asjakohased riiklikud ja piirkondlikud asutused arvesse võtma Euroopa statistika tegevusjuhust, mille Euroopa statistikasüsteemi komitee vaatas läbi ja ajakohastas 28. septembril 2011.
- (15) Käesoleva määrusega tagatakse õigus era- ja pereelu austamisele ning isikuandmete kaitsele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8.
- (16) Käesoleva määruse kontekstis kohaldatakse isikuandmete töötlemisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 95/46/EÜ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 45/2001⁽⁵⁾.
- (17) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt luua ühine raamistik Euroopa rahvastikustatistika süstemaatiliseks koostamiseks liikmesriikides, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga on seda tegevuse ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (18) Käesoleva määruse rakendamise eesmärgil ühtsete tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Kõnealuseid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽⁶⁾,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse ühine õigusraamistik Euroopa rahvastikku ja rahvastikusündmusi kajastava statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „riiklik” – osutab liikmesriigi territooriumile määruse (EÜ) nr 1059/2003 tähenduses, nagu seda kohaldatakse vaatlusajal;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 763/2008 rahva ja eluruumide loenduste kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 14).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

b) „piirkondlik” – tähendab NUTS 1., NUTS 2. või NUTS 3. tasandit määruse (EÜ) nr 1059/2003 tähenduses, nagu seda kohaldatakse vaatlusajal; liitu mittekuuluvate riikide puhul tähendab „piirkondlik” 1., 2. või 3. tasandi statistilisi piirkondi vastavalt nende riikide ja komisjoni (Eurostati) vahelistele kokkulepetele, nagu neid kohaldatakse vaatlusajal;

c) „alaline elanikkond” – kõik isikud, kelle alaline elukoht on vaatlusajal liikmesriigis;

d) „alaline elukoht” – koht, kus inimene tavaliselt veedab igapäevase puhkeaja, olenemata ajutisest eemalolekust meelelahutuse, puhkuse, sõprade ja sugulaste külastamise, töö, ravi või palverännaku eesmärgil. Alaliste elanikena käsitatakse ainult järgmisi konkreetsetes geograafilises piirkonnas elavaid isikuid:

i) neid, kes on elanud oma alalises elukohas pidevalt vähemalt 12 kuud enne vaatlusaega, või

ii) neid, kes on saabunud oma alalisse elukohta vaatlusajale eelnenud 12 kuu jooksul kavatsusega elada seal vähemalt üks aasta.

Kui alapunktis i või ii kirjeldatud tingimusi ei ole võimalik kindlaks teha, võib „alaline elukoht” tähendada seaduslikku või registreeritud elukohta, välja arvatud artikli 4 kohaldamisel.

Mõiste „alaline elukoht” kohaldamisel käsitlevad liikmesriigid erijuhte vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1201/2009⁽¹⁾ lisale;

e) „elussünd” – sellise lapse sünd, kes hingab või kellel on muud elutalitluse tunnused, näiteks südamelöögid, nabaväädi pulss või tahtele alluvate lihaste selge liikumine, olenemata loote vanusest;

f) „surm” – kõigi elutunnuste püsiv kadumine mis tahes ajal pärast elussündi (sünnijärgne elutalitluse lakkamine elustamisvõimaluseta);

g) „rahvastikusündmused” – punktides e ja f määratletud elussünnid ja surmad.

Artikkel 3

Rahvastikuandmed ja rahvastikusündmuse käsitlevad andmed

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile (Eurostatile) andmed oma alalise elanikkonna kohta vaatlusajal. Edastatavad andmed hõlmavad elanikkonna jagunemist vanuse, soo ja elukoha piirkonna lõikes.

⁽¹⁾ Komisjoni 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1201/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 763/2008, rahva ja eluruumide loenduste kohta seoses andmete ning nende jaotuste tehniliste spetsifikatsioonidega (ELT L 329, 15.12.2009, lk 29).

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile (Eurostatile) andmed oma rahvastikusündmuste kohta, mis toimusid vaatlusperioodil. Liikmesriigid kasutavad mõiste „rahvastik” ehk „elanikkond” sama määratlust, mida nad kasutavad lõikes 1 osutatud andmete puhul. Edastatavad andmed hõlmavad järgmisi muutujaid:

a) elussünnid soo, kuu, sünnijärjekorra, ema vanuse, ema sünniaasta, ema sünniriigi, ema kodakondsuse ja ema elukoha piirkonna lõikes;

b) surmad vanuse, soo, sünniaasta, elukoha piirkonna, sünniriigi, kodakondsuse ja kuu lõikes.

3. Liikmesriigid kasutavad mõiste „rahvastik” ehk „elanikkond” sama määratlust kõikide riiklike ja piirkondlike tasandite puhul, nagu määratletud käesolevas määruses.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks lõigetes 1 ja 2 osutatud andmete jaotuse, tähtaegade ja muudatustega seotud ühesugused tingimused. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 10 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 4

Kogurahvastiku andmed, mis on mõeldud liidu konkreetseteks eesmärkideks

1. Nõukogus kvalifitseeritud häälteenamuse kindlaksmääramiseks edastavad liikmesriigid komisjonile (Eurostatile) kaheksa kuu jooksul alates vaatlusaasta lõpust kooskõlas artikli 2 punktiga c andmed vaatlusaja kogurahvaaru kohta riiklikul tasandil.

2. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud kogurahvaaru hinnata seaduslikku või registreeritud elukohta omava elanikkonna põhjal, kasutades teaduslikult põhjendatud, põhjalikult dokumenteeritud ja avalikult kättesaadavaid statistilisi hindamismeetodeid.

Artikkel 5

Sagedus ja vaatlusaeg

1. Igal aastal esitavad liikmesriigid komisjonile (Eurostatile) andmed oma rahvastiku ja oma rahvastikusündmuste kohta möödunud aastal, millele on osutatud artikli 3 lõikes 1 ning artikli 3 lõike 2 punktides a ja b.

2. Igal aastal esitavad liikmesriigid komisjonile (Eurostatile) artiklis 4 osutatud andmed kogurahvaaru kohta riiklikul tasandil.

3. Käesolevas määruses tähendab vaatlusaeg lõikes 4 osutatud vaatluskuupäeva või lõikes 5 osutatud vaatlusperioodi.

4. Rahvastikuandmete puhul on vaatluskuupäev vaatlusperioodi lõpp (31. detsembri südaöö). Esimene vaatluskuupäev on 2013. aastal ja viimane vaatluskuupäev 2027. aastal.

5. Rahvastikusündmuse käsitlevate andmete puhul on vaatlusperiood kalendriaasta, mil sündmused aset leidsid. Esimene vaatlusperiood on 2013. aasta ja viimane vaatlusperiood 2027. aasta.

Artikkel 6

Andmete ja metaandmete esitamine

Liikmesriigid teevad komisjonile (Eurostatile) käesolevas määruses nõutud andmed ja metaandmed kättesaadavaks vastavalt komisjoni (Eurostati) sätestatud andmete ja metaandmete vahetamise standarditele. Liikmesriigid kas esitavad need andmed ja metaandmed ühise andmesisestusportaali teenuste kaudu viisil, mis võimaldab komisjonil (Eurostatil) need andmed kätte saada, või edastavad need ühise andmesisestusportaali teenuseid kasutades.

Artikkel 7

Andmeallikad

Andmed põhinevad andmeallikatel, mille liikmesriik on valinud kooskõlas siseriiklike õigusnormide ja tavadega. Vajaduse korral kasutatakse teaduslikult põhjendatud ja põhjalikult dokumenteeritud statistilisi hindamismeetodeid.

Artikkel 8

Teostatavusuuringud

1. Liikmesriigid korraldavad teostatavusuuringud, mis käsitlevad mõiste „alaline elukoht” kasutamist artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud rahvastiku ja rahvastikusündmuste puhul.

2. Lõikes 1 osutatud teostatavusuuringute tulemused edastatakse komisjonile hiljemalt 31. detsembriks 2016.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teostatavusuuringu korraldamise hõlbustamiseks võib liit anda rahalist toetust määruse (EÜ) nr 223/2009 artiklis 5 osutatud riiklikele statistikaametitele ja muudele liikmesriigi asutustele.

Artikkel 9

Kvaliteedinõuded

1. Liikmesriigid tagavad edastatud andmete kvaliteedi.

2. Käesolevas määruses kohaldatakse edastatavate andmete suhtes määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 osutatud kvaliteedikriteeriume.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile (Eurostatile) metaandmed Euroopa statistikasüsteemi standardite kohaselt, esitades eelkõige andmed esimesel vaatlusaastal kasutatud andmeallikate, määratluste ja hindamismeetodite kohta, ning teatavad komisjonile (Eurostatile) kõikidest nendesse andmetesse tehtavatest muudatustest.

4. Komisjoni (Eurostati) nõudmisel esitavad liikmesriigid talle kogu teabe, mis on vajalik statistiliste andmete kvaliteedi hindamiseks.

5. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse artiklis 3 nõutud rahvastikuandmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 862/2007 artikli 3 lõike 1 punktis c nõutud andmetega.

Artikkel 10

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Euroopa statistikasüsteemi komitee, mis on loodud määrusega (EÜ) nr 223/2009. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Kui on viidatud käesolevale lõikele, kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 11

Läbivaatamisklausel

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse rakendamise kohta esimese aruande hiljemalt 31. detsembriks 2018 ning teise aruande 31. detsembriks 2023. Neis aruannetes hindab komisjon liikmesriikide esitatud asjakohast teavet arvesse võttes liikmesriikide edastatud andmete kvaliteeti, andmete kogumise meetodeid, liikmesriikidele ja andmesitajatele tekitatud täiendavat koormust ja statistiliste andmete võrreldavust. Neis aruannetes hinnatakse teaduslikult põhjendatud ja põhjalikult dokumenteeritud statistiliste hindamismeetodite kasutamist alalise elanikkonna suuruse hindamiseks seaduslikku või registreeritud elukohta omava elanikkonna põhjal. Esimene aruanne hõlmab ka artiklis 8 osutatud teostatavusuuringute tulemusi.

2. Asjakohasel juhul lisatakse neile aruannetele ettepanekud, mille eesmärk on veelgi parandada Euroopa rahvastiku- ja rahvastikusündmuste statistika arendamise, tegemise ja levitamise ühist õigusraamistikku.

*Artikkel 12***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesoleva määruse kohaldamine lõpeb 31. augustil 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 20. november 2013

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
V. LEŠKEVIČIUS
